

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland
Datum ingekomen vragen : 25 april 2019
Datum GS-besluit: : 21 mei 2019
Vragen nr. 30

Vragen van mevrouw **R. Alberts-Oosterbaan** (SP) over fout bij afgraven archeologische bodem op Wieringen

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 25 april 2019 door het lid van Provinciale Staten, mevrouw **R. Alberts-Oosterbaan** (SP), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Vragen naar aanleiding van het bericht "Aannemer Broers of gemeente de fout in bij afgraven archeologische bodem op Wieringen?"(1)

VRAGEN
Inleiding

De bescherming van archeologische vindplaatsen wordt niet via de Erfgoedwet, maar via de Monumentenwet en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) geregeld. Een goede omgang met de archeologie in de ruimtelijke ordening is primair een zaak van de gemeente. Gemeenten moeten in bestemmingsplannen rekening houden met de mogelijkheid dat zich archeologische resten in de grond bevinden. De gemeente kan de initiatiefnemer van een bouwproject vervolgens verplichten om een archeologisch vooronderzoek te doen. De Wabo geeft de gemeente ook de mogelijkheid om voorschriften te verbinden aan een aantal activiteiten waarvoor een omgevingsvergunning nodig is. Bij het vaststellen van een nieuw bestemmingsplan heeft een gemeente te maken met artikel 38a van de Monumentenwet 1988. Op grond van dit artikel moet bij het vaststellen van een bestemmingsplan rekening worden gehouden met de in de grond aanwezige dan wel te verwachten monumenten (dat kunnen ook waardevolle terreinen zijn).

De basis voor het bestemmingsplan wordt gevormd door de archeologische waardenkaart en de (beleids)advieskaart. Deze kaarten zullen gebaseerd zijn op uitgevoerd inventariserend archeologisch onderzoek. De noodzaak om inventariserend onderzoek in de voorbereidingsfase uit te voeren, vloeit voort uit artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht. Op grond van dat artikel is het bestuursorgaan namelijk verplicht om bij de voorbereiding van een besluit (zoals een

bestemmingsplan) de nodige kennis te vergaren omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen. Afhankelijk van het ambitieniveau kunnen gemeenten in bestemmingsplannen op verschillende manieren rekening houden met archeologie. Overigens zal dat wel in overeenstemming moeten zijn met de uitgangspunten van het Verdrag van Malta waarin behoud en bescherming van het erfgoed centraal staan. Het 'rekening houden met' mag dus niet resulteren in een bestemmingsplan dat haaks staat op deze uitgangspunten.

Wieringen behoort binnen het ruimtelijk beleid van de provincie Noord-Holland tot de 10 prioritaire archeologiegebieden. De provincie informeert en inspireert gemeenten zo veel mogelijk om een goed archeologiebeleid te ontwikkelen. Wij zijn de afgelopen jaren als provincie en Steunpunt Monumenten en Archeologie en haar voorganger bezig geweest met het inspireren en informeren van onder andere de gemeente Hollands Kroon inzake de waardevolle archeologie aldaar. We hebben op het voormalige eiland recentelijk diverse bijeenkomsten georganiseerd met gemeente, beheerders en mensen van historische verenigingen, in het kader van ons beleid tot 'inspireren en informeren' in de 10 archeologiegebieden. Daarbij waren ook vertegenwoordigers van het gemeentebestuur en lokale erfgoedorganisaties aanwezig. We hebben een 'Kennisdokument' en een 'glossy' tijdschrift 'Schatrijk' uitgebracht. De provincie gaat op korte termijn verder met de gemeente in gesprek over de wijze waarop de archeologie op Wieringen beter beschermd en benut kan worden.

Vraag 1:

Kent u het bericht? Deelt u de mening dat hier een grove en ernstige verstoring van het archeologisch erfgoed heeft plaatsgevonden?

Antwoord 1:

Ja, wij kennen het bericht.

Naar ons oordeel is bij deze vergunningverlening onvoldoende rekening gehouden met de archeologische waarden van het perceel.

Vraag 2:

Geheel Wieringen heeft de status van 'aardkundig monument'. In heel Europa staat Wieringen bekend als Vikingeneiland. Het is een archeologisch 'vijfsterrengedebied'. Betekent dit dat er bij het bouwproject altijd volgens de Erfgoedwet had moeten worden gehandeld? Zo ja, waarom is het in dit geval dan niet gebeurd?

Antwoord 2:

Nee, dat de door de wet ingegeven bescherming niet aan dit terrein is gegeven, heeft te maken met de beleidsruimte die gemeenten kunnen nemen. In het geval van de gemeente Hollands Kroon is door de gemeente besloten aan dit terrein geen vergunningsvoorwaarden te koppelen vanuit de archeologie. Zie tevens de inleiding.

De status van 'Aardkundig monument' staat los van de procedure tot verlening van de omgevingsvergunning die hier gevolgd is in het kader van het bestemmingsplan. In het kader van

de regelgeving voor het Aardkundig monument is geen ontheffing nodig voor dit perceel, dat in het bestemmingsplan een bestaand bouwvlak is.

Vraag 3:

In de strategische visie van Hollands Kroon staat het volgende te lezen: "Het opleggen van extra regels voor cultuurhistorie zorgt alleen maar voor kostenverhogingen, beperkingen en vertragingen. Het opleggen van aanvullende archeologische regels op percelen in ruimtelijke plannen zorgt voor beperkingen (zoals: langere doorlooptijden of onderzoekslasten). Wij kiezen er bewust voor archeologie een stap terug te laten doen."

a Wat zijn dan de extra regels voor cultuurhistorie (bovenop 'gewone' regels voor cultuurhistorie)?

b Wat zijn dan de aanvullende archeologische regels (bovenop de 'gewone' regels voor archeologie)?

c Is een gemeente verplicht om een visie zoals hierboven geciteerd voor te leggen aan het provinciaal bestuur? Zo nee, waarom niet? Deelt u de mening dat dat wel heel vreemd is, gezien de taken van de provincie op gebied van archeologie? Zo ja, is dat dan gebeurd? En heeft u de gemeente Hollands Kroon er toen op gewezen dat te allen tijde de Erfgoedwet gevolgd moet worden, ongeacht de kosten en de vertragingen die dat zou opleveren?

Antwoord 3:

a en b: Voor zo ver ons bekend bedoelt de gemeente met 'extra regels voor cultuurhistorie' de archeologische onderzoeksplicht voorafgaand aan bouwactiviteiten.

c. Nee, dat is de gemeente niet verplicht. Wij hebben wel in juli 2016 de gemeente in reactie op de 'Ontwerp Omgevingsvisie', waarin de hoofdlijnen worden aangegeven van het toekomstige ruimtelijk beleid binnen de gemeente, er op gewezen dat voor archeologische waardevolle gebieden geldt dat er in het geval van werkzaamheden eerst onderzoek moet worden gedaan. Dit is in dit geval een aanbeveling geweest. Zie verder ook de inleiding met betrekking tot de taken van de provincie op het gebied van archeologie.

Vraag 4:

Wat zijn de mogelijkheden voor het provinciaal bestuur om deze grove overtreding van de Erfgoedwet te verhalen? Wie moet daarbij als hoofdverantwoordelijke aangemerkt worden: de aannemer, de gemeente of de provincie?

Antwoord 4:

Geen. De gemeente is primair verantwoordelijk.

Vraag 5:

Zijn er nog mogelijkheden om het werk stil te leggen, zodat er toch nog archeologisch onderzoek - voor zover dat nog mogelijk is - te kunnen laten plaatsvinden? Graag een toelichting.

Antwoord 5:

Nee. Inmiddels is de betonfundering voor de nieuwbouwwoning op het perceel al aangebracht en is er geen mogelijkheid meer om ter plaatse van het bouwvlak nog archeologische waarnemingen te doen.

(1) <https://noordkopnieuws.nl/aannemer-broers-of-gemeente-de-fout-in-bij-afgraven-archeologische-bodem-op-wieringen/>

